
RIGSREVISIONEN

Notat til Statsrevisorerne om beretning om satsningen på ph.d.-uddannelse

August
2011

revision
revision
revision

Vedrører:
Statsrevisorernes beretning nr. 7/2010 om satsningen på ph.d.-uddannelse

27. juli 2011

Ministeren for videnskab, teknologi og udviklings redegørelse af 27. juni 2011

RN A102/11

I. Indledning

1. Beretningen handler om satsningen på ph.d.-uddannelse i form af en fordobling af optaget af ph.d.-studerende og etablering af ph.d.-skoler.

2. Folketinget har afsat i alt ca. 4,8 mia. kr. ekstra til gradvist at øge ph.d.-optaget i perioden 2005-2012. Formålet er at øge forskningsindsatsen og dermed danne grundlag for fortsat vækst og velstand i Danmark. Folketinget besluttede i 2007 – bl.a. med afsæt i en international evaluering fra 2006 – at al ph.d.-uddannelse skal foregå ved ph.d.-skoler frem for de tidligere forskerskoler. Det skal ske for at forbedre kvaliteten og gennemførelsen af ph.d.-uddannelserne.

Formålet med undersøgelsen var at vurdere, hvordan det går med at føre ph.d.-satsningen ud i livet. Rigsrevisionen har i undersøgelsen vurderet følgende forhold:

- universiteternes og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings (Videnskabsministeriet) gennemførelse af ph.d.-satsningen
- ph.d.-skolernes fokus på at forbedre kvaliteten og gennemførelsen af ph.d.-uddannelserne
- Videnskabsministeriets forberedelse og opfølgning på ph.d.-satsningen.

II. Universiteternes og Videnskabsministeriets gennemførelse af ph.d.-satsningen

3. Statsrevisorerne fandt det positivt, at universiteterne har nået Folketingets mål om at optage flere ph.d.-studerende, så optaget er fordoblet og sket på de prioriterede områder inden for naturvidenskab, sundhedsvidenskab og teknisk videnskab. Statsrevisorerne fandt det også positivt, at universiteterne har oprettet ph.d.-skoler, som vedtaget af Folketinget, og at ph.d.-skolerne har bidraget til større ensartethed i ph.d.-uddannelserne. Rigsrevisionen anbefalede desuden i beretningen, at Videnskabsministeriet bør samarbejde med universiteterne om at tilvejebringe fyldestgørende og sammenlignelige data om ph.d.-uddannelserne.

Videnskabsministeren bemærker i sin redegørelse, at Statsrevisorerne fandt ovenstående positivt. Ministeren oplyser desuden, at ministeriet arbejder på fremadrettet at beskrive de ph.d.-studerendes gennemførelsestid, fuldførelsesprocent mv. bedre, end det er tilfældet i dag.

Jeg finder dette tilfredsstillende, og jeg vil følge op på ministeriets arbejde med at tilvejebringe fyldestgørende og sammenlignelige data om ph.d.-uddannelserne.

III. Ph.d.-skolernes fokus på at forbedre kvaliteten og gennemførelsen af ph.d.-uddannelserne

4. Statsrevisorerne fandt det positivt, at ph.d.-skolerne har bidraget til at øge kvaliteten i ph.d.-uddannelserne, og at de studerende bliver bedre til at gennemføre uddannelsen.

Videnskabsministeren bemærker i sin redegørelse, at Statsrevisorerne fandt dette positivt, og har ikke yderligere kommentarer hertil.

Jeg finder dette tilfredsstillende.

IV. Videnskabsministeriets forberedelse og opfølgning på ph.d.-satsningen

5. Statsrevisorerne understregede, at da ph.d.-satsningen er en stor økonomisk og uddannelsesmæssig satsning, er det vigtigt, at Folketinget får mulighed for at vurdere, om der er behov for justeringer eller ændrede prioriteringer. Statsrevisorerne pegede derfor på behovet for, at Videnskabsministeriet i højere grad følger, om resultaterne står mål med indsatsen. Statsrevisorerne ønsker bl.a. belyst:

- hvordan satsningen på ph.d.-uddannelse påvirker virksomhedernes produktivitet og væksten i samfundet
- om antallet af ph.d.er svarer til efterspørgslen fra offentlig forskning og det private arbejdsmarked
- hvilken betydning udenlandske ph.d.-studerende har for målsætningen om vækst og velstand i Danmark
- om satsningen på ph.d.-uddannelse er hensigtsmæssig i forhold til målet om at øge forskningsaktiviteten i det offentlige.

Virksomhedernes produktivitet

6. Videnskabsministeren oplyser, at Videnskabsministeriet i 2011 har iværksat en undersøgelse af, hvordan ph.d.er påvirker virksomhedernes produktivitet. Ministeriet forventer at offentliggøre resultaterne i løbet af 2011.

Jeg finder ministeriets initiativ tilfredsstillende. Som det fremgår af beretningen var initiativet allerede iværksat, da Rigsrevisionen afgav sin beretning. Jeg vil følge op på resultaterne af undersøgelsen og orientere Statsrevisorerne herom.

Efterspørgslen efter ph.d.er

7. Rigsrevisionen har i beretningen konkluderet, at Videnskabsministeriet kunne have analyseret efterspørgslen efter ph.d.er mere grundigt. Som svar herpå fremhæver videnskabsministeren i sin redegørelse, at den politiske beslutning om at øge optaget i 2006 blev foretaget på et fornuftigt grundlag.

Ministeren oplyser, at ministeriet har planlagt at undersøge de samfundsmæssige behov for ph.d.er i 2011-2012, herunder deres muligheder for at få job, hvilket også fremgår af beretningen. Ministeriet vil fastholde disse analyser i lyset af Statsrevisorerne bemærkninger.

Jeg finder ministeriets initiativ tilfredsstillende. Det er netop analyser af de samfundsmæssige behov og særligt behovet i den private sektor, som Rigsrevisionen i beretningen har argumenteret for nødvendigheden af. Jeg vil følge op på resultaterne af undersøgelsen og orientere Statsrevisorerne herom.

Udenlandske ph.d.-studerende

8. Rigsrevisionen har i beretningen konkluderet, at Videnskabsministeriet i sin midtvejsstatus til forligskredsen bag globaliseringsaftalen i 2009-2010 ikke har forholdt sig til, at andelen af udenlandske ph.d.-studerende er høj og fortsat stiger. Andelen er særlig høj inden for hovedområderne naturvidenskab og teknisk videnskab. På denne baggrund har Rigsre-

visionen anbefalet, at ministeriet skaffer sig mere viden om tilgangen af udenlandske studerende, og hvilke konsekvenser det har for effekten af ph.d.-satsningen.

Videnskabsministeren oplyser som svar herpå, at det både for regeringen og universiteterne har været en målsætning at øge den internationale rekruttering til universiteterne, herunder internationale talenter til ph.d.-uddannelsen. Ministeren gentager desuden de argumenter for at rekruttere fra udlandet, som også er nævnt i beretningen – fx at udenlandske studerende kan bidrage til et højt niveau i ph.d.-uddannelserne og være med til at styrke universiteternes internationale netværk, både under og efter ph.d.-forløbet.

Ministeren oplyser desuden, at ministeriet har planlagt at analysere rekrutteringen af udenlandske ph.d.-studerende og mulighederne for at fastholde udenlandske ph.d.er i Danmark efter endt uddannelse i 2011-2012, hvilket også fremgår af beretningen. Desuden vil ministeriet have fokus på at styrke fastholdelsen af udenlandske ph.d.er.

Jeg forstår ministeren sådan, at ministeriet dermed vil belyse, hvilken betydning optaget af udenlandske ph.d.-studerende har for ph.d.-satsningens målsætning om vækst og velstand i Danmark. På denne baggrund finder jeg ministeriets initiativer tilfredsstillende. Jeg vil følge op på resultaterne af analyserne og ministeriets arbejde med at styrke fastholdelsen af udenlandske ph.d.er og orientere Statsrevisorerne herom.

Forøgelse af forskningsaktiviteten i det offentlige

9. Statsrevisorerne bemærkede, at Videnskabsministeriets arbejde med at følge, om resultaterne står mål med indsatsen, også bør belyse, om satsningen på ph.d.-uddannelse er hensigtsmæssig i forhold til målet om at øge forskningsaktiviteten i det offentlige.

Jeg kan konstatere, at videnskabsministeren i sin redegørelse ikke direkte har taget stilling til dette punkt. Jeg forventer, at ministeriet også følger op på dette punkt.

V. Sammenfatning

10. Jeg finder samlet set videnskabsministerens redegørelse tilfredsstillende. Jeg finder det tilfredsstillende, at Videnskabsministeriet vil arbejde på at beskrive de ph.d.-studerendes gennemførelsestid, fuldførelsesprocent mv. bedre, end det er tilfældet i dag. Jeg finder det desuden tilfredsstillende, at ministeriet i 2011-2012 vil tilvejebringe et solidt vidensgrundlag til brug for Folketingets beslutning i 2012 om, hvordan ph.d.-satsningen skal videreføres. Som ovenfor nævnt forventer jeg, at ministeriet også følger op på Statsrevisorernes bemærkning om hensigtsmæssigheden ved ph.d.-satsningen i forhold til at øge forskningsaktiviteten i det offentlige.

11. Jeg vil derfor følge udviklingen på følgende områder:

- Videnskabsministeriets arbejde med at tilvejebringe fyldestgørende og sammenlignelige data om ph.d.-uddannelserne
- Videnskabsministeriets analyse af, hvordan ph.d.er påvirker virksomhedernes produktivitet
- Videnskabsministeriets analyse af de samfundsmæssige behov for ph.d.er, herunder deres muligheder for at få job.
- Videnskabsministeriets analyse af rekrutteringen af udenlandske studerende og erfaringerne med at fastholde udenlandske ph.d.er i Danmark efter endt uddannelse
- Videnskabsministeriets analyse af, om satsningen på ph.d.-uddannelse er hensigtsmæssig i forhold til målet om at øge forskningsaktiviteten i det offentlige.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.